

Begraafplaatsen, musea onder de hemel

Veel begraafplaatsen zijn niet alleen plaatsen om de overblijfselen van overledenen te bewaren, maar zijn ook echte openluchtmusea geworden. We ontdekken er zeven die je goed zult doen om te bezoeken

[Aure Farran](#)

Een detail van een sculptuur van Josep Llimona op de begraafplaats van Arenys de Mar. CRISTINA CALDERER

BARCELONA Gelijktijdig met de festiviteiten van Allerheiligen en alle overleden gelovigen, is het op 1 en 2 november traditie om dierbaren te bezoeken op begraafplaatsen, herdenkingsdagen waarop bloemen naar hen worden gebracht of hun graven en grafstenen worden verzorgd . Maar bezoeken aan begraafplaatsen, naast deze persoonlijke kwestie, zijn ook een heel cultureel fenomeen geworden, aangezien de begraafplaatsen van steden en dorpen verbazingwekkende verhalen en legendes en pantheons en monumentale graven verbergen die deel uitmaken van ons culturele erfgoed.

Rekening houdend met het belang van dit erfgoed, werd tussen 2019 en 2021 het Funerary Art-project ontwikkeld, dat werd gecoördineerd vanuit het vice-rectoraat voor erfgoed en culturele activiteiten van de Universiteit van Barcelona door de professoren van de afdeling geschiedenis van de 'art José A. Ortiz en Ramon Dilla Martí, beide artsen in de

kunstgeschiedenis, evenals door Dra. Maria Torras Freixa. Het doel was om een reeks specialisten in archeologie, geschiedenis, kunst en antropologie samen te brengen, met wie een breed chronologisch beeld van het fenomeen van de dood en zijn belangrijkste erfgoed en artistieke getuigen in de stad Barcelona konden worden geboden. Zoals Ortiz en Dilla uitleggen, "wilden we burgers de mogelijkheid bieden om de begraafplaatsen van Barcelona opnieuw te bezoeken, niet alleen als ruimtes van de dood,

In de context van begraafplaatsen, brengt het concept funeraire kunst, zoals Ramon Dilla uitlegt, "ons ertoe om te praten over beeldhouwkunst en architectuur, maar ook over andere artistieke materialen zoals metaalwerk, het meubilair in de pantheons of zelfs de grafinscripties, die poëtische toespelingen maken aan de overleden persoon en de transcendentie van het hiernamaals." Een heel erfgoed dat stilaan waardevoller is geworden, hoewel het nog steeds moeilijk is om begraafplaatsen te zien als ruimtes van artistiek of cultureel belang. "De dood is nog steeds een taboe in onze hedendaagse samenleving - denk aan José A. Ortiz en Ramon Dilla -. We zijn bang om over de dood te praten en het wordt moeilijk om een begraafplaats te bezoeken als het niet is om onze familieleden te bezoeken.

Funeraire kunst is een praktische toepassing van de stijlen die in elk tijdperk van kracht zijn. "Als we door de begraafplaatsen lopen die zich begonnen te ontwikkelen, meestal vanaf de 19e eeuw, zien we voorbeelden van neoclassicisme, academisme, modernisme, noucentisme en zelfs oplossingen die verband houden met de talen van de avant-garde of rationalisme", leggen kunsthistorici uit. En ze voegen eraan toe dat deze bezoeken ons helpen begrijpen hoe de dood door de geschiedenis heen is behandeld: "We mogen niet vergeten dat begraafplaatsen een weerspiegeling zijn van de stad die hen omringt en van hun sociale klassen". Voor Ortiz en Dilla zijn begraafplaatsen openluchtmusea: "Er zijn stukken die museumcollecties waardig zijn, maar ze staan op de plek waarvoor ze zijn gemaakt. Begraafplaatsen begrijpen als patrimoniale ruimtes is ook een systeem om het woord te verspreiden over rijkdom en de noodzaak om voor dit erfgoed te zorgen. door de personages die het mogelijk hebben gemaakt." "We zien creaties van gerenommeerde beeldhouwers en architecten. We kunnen leren de natuur te respecteren die sommige begraafplaatsen omringt. We kunnen leren over de symbolen die door de jaren heen metaforen zijn geweest voor het einde der tijden. We kunnen een moment van rust hebben

om na te denken in een turbulente wereld. Er zijn veel redenen die de ontdekking van dit erfgoed interessant maken", concluderen ze.

Als je dit erfgoed wilt gaan ontdekken, volgen hier enkele suggesties.

1.

Begraafplaats Poblenou (Barcelona)

Elke eerste zondag van de maand kun je een rondleiding volgen om de artistieke waarde van deze begraafplaats te ontdekken, tijdens een bezoek dat je meeneemt naar het 19e-eeuwse Barcelona door de verschillende pantheons en de personages die daar begraven zijn. Als onderdeel van het Allerheiligenfeest is er ook een nachtroute.

Begraafplaats Poblenou RUTH MARIGOT

2.

Begraafplaats Arenys de Mar (Maresme)

Gelegen op de top van de Pietat-heuvel, is het een typisch voorbeeld van mediterrane zeevarende begraafplaatsen. Salvador Espriu maakte er een literaire mythe van met het poëtische werk *Cementiri de Sinera*. Binnen zijn er enkele sculpturale werken van opmerkelijke schoonheid, het werk van gerenommeerde modernistische kunstenaars zoals Josep Llimona en Venanci Vallmitjana.

Het beeldhouwwerk van Josep Llimona op de begraafplaats van Arenys de Mar. CRISTINA CALDERER

3.

Olius begraafplaats (Solsonès)

In Olius is er een van de meest bijzondere begraafplaatsen in Catalonië, gebouwd in 1916 in de modernistische stijl. Ontworpen door Bernardí Martorell i Puig, wordt het gekenmerkt door zijn zeer geïntegreerd in de natuur. Het combineert de gevallen rotsen van de berg, een symbool van de dood, met de groenblijvende eikenbladeren, een symbool van het leven.

De ingang van de begraafplaats van Olius. GETTY

4.

Begraafplaats Portbou (Alt Empordà)

Net als andere zeebegraafplaatsen is het aan zee gebouwd. Het heeft een kleine achttiende-eeuwse kapel gewijd aan de heilige Christus en een steen met een plaquette ter nagedachtenis aan de Duitse filosoof Walter Benjamin, die stierf in Portbou. Op de esplanade voor de ingang van de begraafplaats staat het gedenkteken ontworpen door de Israëlische kunstenaar Dani Karajan, een hellende metalen tunnel die afdaalt naar de zee.

Het uitzicht vanaf de begraafplaats van Portbou. FLICKR

5.

Igualada-begraafplaats (Anoia)

Een heel ander voorstel is het bezoek aan de nieuwe begraafplaats van Igualada, gebouwd tussen 1985 en 1994, het werk van architecten Enric Miralles en Carme Pinós. Het wordt beschouwd als een van de meest poëtische werken van de Catalaanse architectuur van de 20e eeuw en werd bekroond met de FAD-architectuurprijs. Het is niet alleen ontworpen als een rust- en herinneringsplek voor de overledene, maar ook als een ruimte om te wandelen en voor reflectie en dialoog met de natuur.

De nieuwe begraafplaats van Igualada, gebouwd tussen 1985 en 1994, is het werk van architecten Enric Miralles en Carme Pinós. MARC ROVIRA

6.

Cardedeu-begraafplaats (Vallès Oriental)

Een weinig bekend modernistisch juweel, het werk van de architect Manuel Joaquim Raspall. Het is een van de meest interessante en unieke sets van funeraire architectuur in het hele grondgebied. Het werd gebouwd tussen 1919 en 1920 en heeft nog steeds de oorspronkelijke structuur en essentie. Het is gelegen op de helling van een heuvel, omgeven door een stenen omheining en is gebouwd van granietsteen.

De begraafplaats van Cardedeu. GETTY

7.

Sitges begraafplaats (Garraf)

De begraafplaats van San Sebastián is een architectonisch en sculpturaal juweel, een erfenis van de Indianen, mannen die verrijkt terugkeerden uit Amerika. Hun families zijn verantwoordelijk voor het achterlaten van een begraafplaats met prachtige pantheons, versierd met sculpturen van de beste kunstenaars van die tijd, zoals Llimona, Marés of Vallmitjana.

De begraafplaats van Sitges. GETTY

Ruimtes voor rouw

Voor veel mensen is het nog steeds moeilijk om begraafplaatsen als een culturele ruimte te zien, omdat ze ze alleen associëren met de dood en het verdriet dat dat met zich meebrengt. Rosa Guillén i Ferrer, psycho-oncoloog en rouwspecialist, legt uit dat "een bezoek aan de begraafplaats het rouwproces vergemakkelijkt, omdat het belangrijk is om

contact te maken met bewijs dat ons ertoe brengt te verifiëren dat onze geliefde is overleden". Hij waarschuwt dat de bezoeken altijd vrijwillig moeten zijn en dat ze in de vroege stadia van verdriet "kunnen helpen om bewust te worden van de realiteit van de gebeurtenissen om de eerste schok en het gevoel van onwerkelijkheid te kunnen verwerken, hoewel het moet worden gedragen in bedenk dat elke persoon zijn eigen manier heeft om ervaringen van verlies te integreren en emoties te beheersen." Degenen die besluiten om geen voet meer op de begraafplaats te zetten, moeten worden gerespecteerd, alert: "Het kan zijn dat de rouwende persoon het verlies ontkent of gewoon dat hij, volgens zijn overtuigingen of manier van verwerken van verdriet, denkt dat zijn geliefde is waar hij ook gaat of is, omdat zijn herinnering in hem zit". Integendeel, als er te veel bezoeken aan de begraafplaats zijn, wijst Ferrer erop dat "het niet noodzakelijkerwijs betekent dat die persoon een pathologisch verdriet ontwikkelt". De persoon die de as bewaart en elke avond met de overledene "praat" of naar het kerkhof gaat om met hem te "praten" of "te bezoeken" geeft een speciale betekenis aan deze handelingen, en het zijn rituelen die meer kunnen worden. ongemakkelijke mensen om hem heen dan de slechte persoon zelf. "We denken dat het dwingen van hen om deze rituelen op te geven, hen een nieuw verlies oplegt."

Met betrekking tot het feit dat begraafplaatsen tegelijkertijd plaatsen van cultureel belang zijn, wijst Rosa Guillén i Ferrer erop dat "begraafplaatsen en hun artistieke erfgoed niet ophouden een voorbeeld te zijn van hoe de mensen die daar rusten leefden". "Begraafplaatsen zijn plaatsen van herinnering, herinnering, geschiedenis, en ze zijn gemaakt om bezocht te worden. Natuurlijk, altijd met respect voor hun betekenis als een ruimte van rust en vrede, met respect voor de overledene en hun families en vooral met zijn pijn. "